

CENTRUM 18

CENTRUM

Revistë Shkencore Ndërkombëtare
Меѓународно Научно Списание
International Scientific Journal

18

QENDRA PËR MIRËKUPËTIM DHE BASHKËPUNIM INSTITUCIONAL
ЦЕНТАР ЗА РАЗБИРАЊЕ И ИНСТИТУЦИОНАЛНА СОРАБОТКА
CENTER FOR UNDERSTANDING AND INSTITUTIONAL COOPERATION

Kryeredaktor / Главен уредник / Editor in chief /

Kujtim Kasami, PhD

Këshilli redaktues ndërkombëtar

Меѓународен уредувачки одбор

International Editorial Board

Herbert Küpper, PhD

Institute of East Law, Munich, Germany

Michael Privot, PhD

University of Liège, Belgium

James Headley, PhD

University of Otago, New Zeland

Talat Islam, PhD

University of the Punjab, Pakistan

Christo Ananth, PhD

Francis Xavier Engineering College, India

Murat Ali Karavelioğlu, PhD

Istanbul University, Turkey

Mehmet Hacısalihoğlu, PhD

Yıldız Teknik Üniversitesi, Turkey

Serkan Yazici, PhD

Sinop University, Turkey

Mitja Velikonja, PhD

University of Ljubljana, Slovenia

Lana Milivojevic, PhD

University of Zagreb, Croatia

Metodi Shamov, PhD

Sofia University St. Kliment Ohridski, Bulgaria

Anton Panchev, PhD

Sofia University St. Kliment Ohridski, Bulgaria

Altin Shegani, PhD

University of Tirana, Albania

Vehbi Hoti, PhD

University of Shkodra, Albania

Regjina Gokaj, PhD

University of Tirana, Albania

Ardian Muhaj

Institute of History, Academy of Albanian Studies, Albania

Ahmet Alibašić, PhD

University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Munir Drkić, PhD

University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Milazim Krasniqi, PhD

University of Prishtina, Kosovo

Hysen Matoshi, PhD

University of Prishtina, Kosovo

Edmond Beqiri, PhD

University Haxhi Zeka, Kosovo

Vllado Kambovski, PhD - *academician*

Academy of Sciences and Arts of the Republic of North Macedonia

Ferid Muhic, PhD

St. Cyril and Methodius University of Skopje, North Macedonia

Nazmi Maliqi, PhD

American University of Europe-FON, North Macedonia

Lulzim Mehmedi, PhD

University of Tetova, North Macedonia

Fati Iseni, PhD

Mother Teresa University, North Macedonia

Mersim Maksuti, PhD

University of Tetova, North Macedonia

Naser Ramadani, PhD

Faculty of Islamic Sciences, North Macedonia

Bashkim Aliji, PhD

American University of Europe-FON, North Macedonia

Teuta Qerimi-Sadiku, PhD

University of Tetova, North Macedonia

Gzim Xhambazi, PhD

University of Tetova, North Macedonia

Këshilli Organizativ/ Организациски Одбор/ Organizational Board/

Muhamed Murtezi, MA
Milazim Mustafa, MA
Muhamed Jashari, MA
Burhanedin Nuhiju, MA
Xhabir Emini, MA
Herolind Limani, MA
Fatjon Kadillari, MA

Botues / Издавач / Publisher /

Qendra për Mirëkuptim dhe Bashkëpunim Institucional
Центар за Разбирање и Институционална Соработка
Center for Understanding and Institutional Cooperation

Redaktura gjuhësore/Linguistic editing:

Agim Abazi

Përgatitja kompjuterike/Computer arrangement:

Jusuf Saliu

Shtypi/Print:

Furkan Print - Shkup

Adresa/Address:

Bul. Krste Misirkov 1-1/46 Mezanin
1000 Shkup

Kontakt/Contact:

Tel: + 389 2 3232 186
e-mail: infoqmbi@gmail.com
centrum.qmbi@gmail.com
web: www.qmbi.org.mk
<http://centrum.mk/>

CENTRUM

18 / 2022

●

Abstracting & Indexing

1. National and University Library "St. Clement of Ohrid" - Skopje
ISSN: 1857-8640 (printed version)
ISSN: 1857-9396 (online version)
UDC: 3 (497.7:4-672EU)
2. Google Scholar
3. Scope Database
4. Academic Resource Index
5. GLOBAL IMPACT FACTOR: 0.398
6. University Journals
7. INDEX COPERNICUS
8. EuroPub

Përmbajtja/Содержина/Content

Ardiana Qamili, PhD

GJYKATA NDËRKOMBËTARE E DREJTËSISË DHE REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
МЕЃУНАРОДНИОТ СУД НА ПРАВДАТА И РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE AND THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA..... 13

Aurora Karameti, PhD

AGENDA-SETTING, TEORI E KOMUNIKIMIT POLITIK E ZBATUAR NË STUDIMET MBI MBIAN, E PËRDITËSUAR
AGENDA-SETTING, ТЕОРИЈА НА ПОЛИТИЧКА КОМУНИКАЦИЈА ПРИМЕНЕТА ВО СТУДИИ ЗА МЕДИУМИТЕ, АЖУРИРАНА
AGENDA-SETTING, A POLITICAL COMMUNICATION THEORY APPLIED IN MEDIA STUDIES, UPDATED..... 24

Avni Avdiu, PhD

RËNDËSIA E LËNDËVE NATYRORE DHE SHOQËRORE NË KURIKULAT E MEDRESEVE
ЗНАЧЕЊЕТО НА ПРИРОДНИТЕ И ОПШТЕСТВЕНИТЕ ПРЕДМЕТИ ВО НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ НА МЕДРЕСИТЕ
THE IMPORTANCE OF NATURAL AND SOCIAL SUBJECTS IN MADRASA CURRICULA..... 39

Bujar Idrizi

EFEKTI I SERIALEVE TURKE NË KONTEKSTIN E DIPLOMACISË KULTURORE: SHEMBULLI I MAQEDONISË SË VERIUT
ЭФЕКТОТ НА ТУРСКИТЕ СЕРИИ ВО КОНТЕКСТ НА КУЛТУРНАТА ДИПЛОМАТИЈА: ПРИМЕРОТ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
THE EFFECT OF TURKISH TV SHOWS IN THE CONTEXT OF CULTURAL DIPLOMACY: THE EXAMPLE OF NORTH MACEDONIA 49

Burim Latifi, MA

IHD DHE NDIKIMI I TYRE NË EKONOMINË LOKALE NGA PERSPEKTIVA E BASHKËPUNIMIT ME NMN DHE NVM
СДИ И НИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЛОКАЛНАТА ЕКОНОМИЈА ОД ПЕРСПЕКТИВА НА СОРАБОТКА НА МНП И МСП
FDI AND THEIR IMPACT ON THE LOCAL ECONOMY FROM PROSPECTS OF COOPERATION OF MNEs AND SMEs 59

Burim Latifi, MA Agim Mamuti, PhD	
QËLLIMET E IHD DHE NDIKIMI I TYRE NË RITJE DHE ZHVILLIM EKONOMIK ЦЕЛИ НА СДИ И НИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЕКОНОМСКИОТ РАСТ И РАЗВОЈ	
FDI OBJECTIVES AND THEIR IMPACT ON ECONOMIC GROWTH AND DEVELOPMENT	78
Gzim Rushiti, MA	
POLITIKA E PËRBASHKËT E JASHTME E BASHKIMIT EVROPIAN ЗАЕДНИЧКА НАДВОРЕШНА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА	
COMMON FOREIGN POLICY OF THE EUROPEAN UNION	98
Hatixhe Bajrami	
NDIKIMI I ORGANIZATAVE NDËRKOMBËTARE NË KRIJIMIN E SHTETIT TË KOSOVËS	
ВЛИЈАНИЕТО НА МЕЃУНАРОДНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВРЗ СОЗДАВАЊЕТО НА ДРЖАВАТА КОСОВО	
THE INFLUENCE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS ON THE CREATION OF THE STATE OF KOSOVO	112
Herolind Limani, MA	
MODELE TË PËRDORIMIT TË DY OSE МË ТЕРËР GJUHËVE NË VENDE TË NDRYSHME TË BOTËS	
МОДЕЛИ НА УПОТРЕБА НА ДВА ИЛИ ПОВЕЌЕ ЈАЗИЦИ ВО РАЗЛИЧНИ ЗЕМЈИ ОД СВЕТОТ	
PATTERNS OF USE OF TWO OR MORE LANGUAGES IN DIFFERENT COUNTRIES OF THE WORLD	125
Kaltrina Zekolli Shaqiri, PhD	
ZHVILLIMI HISTORIK I INSTITUCIONIT TË SHKURORËZIMIT TË MARTESËS ИСТОРИСКИ РАЗВОЈ НА ИНСТИТУЦИЈАТА РАЗВОД НА БРАК	
HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE MARRIAGE DIVORCE INSTITUTION .	171
Kujtim Kasami, PhD	
QASJE RIPËRTËRITËSE NDAJ ETIKËS DHE POLITIKËS	
ОБНОВИТЕЛЕН ПРИСТАП КОН ЕТИКАТА И ПОЛИТИКАТА	
RENEWAL APPROACH TO ETHICS AND POLITICS	188

Llokman Hebibi, PhD

Armend Asllani, PhD

RISKU KREDITOR, UDHËNEQJA ME RISKUN KREDITOR DHE EFEKTET JURIDIKE TË TIJ NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT
КРЕДИТЕН РИЗИК, УПРАВУВАЊЕ СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК И НЕГОВИ ПРАВНИ ЕФЕКТИ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
CREDIT RISK, CREDIT RISK MANAGEMENT AND ITS LEGAL EFFECTS IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA 234

Merita Saiti, MA

Nefail Emini, MA

GAZI (HIDROKARBURET) SI ELEMENT I RI GJEOPOLITIK NË MESDHEUN LINDOR
ГАСОТ (ЈАГЛЕДОРОДОВИ) КАКО НОВ ГЕОПОЛИТИЧКИ ЕЛЕМЕНТ ВО ИСТОЧНИОТ МЕДИТЕРАН
GAS (HYDROCARBONS) AS A NEW GEOPOLITICAL ELEMENT IN THE EASTERN MEDITERRANEAN..... 243

Muaz Agushi, PhD

SISTEMI MAZHORITAR: PËRPARËSITË DHE MANGËSITË E KËTIJ SISTEMI MNОЗИНСКИ СИСТЕМ: ПРЕДНОСТИ И НЕДОСТАТОЦИ НА ОВОЈ СИСТЕМ
MAJORITARIAN SYSTEM: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THIS SYSTEM 258

Nail Isufi, PhD

Jusuf Zejneli, PhD

PËRFAQËSITË DIPLOMATIKE DHE KONSULLORE SIPAS LIGJIT PËR SHËRBIMIN E JASHTËM TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT, SHQIPËRISË DHE KOSOVËS
ДИПЛОМАТСКИ И КОНЗУЛАРНИ ПРЕТСТАВНИШТВА СПОРЕД ЗАКОНОТ ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, АЛБАНИЈА И КОСОВО
DIPLOMATIC AND CONSULAR MISSIONS ACCORDING TO LAW FOR FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA, ALBANIA AND KOSOVA 272

Neritan Turkeshi, PhD

Qamil Kovaçi, MA

ROLI I KRIZËS PANDEMIKE MBI EKONOMINË DHE NORMËN E PAPUNËSISË, ME THEKS TË VEÇANTË NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT

ВЛИЈАНИЕТО НА КОВИД КРИЗАТА ВРЗ ЕКОНОМИЈАТА И НЕВРАБОТЕНОСТА, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
THE IMPACT OF THE PANDEMIC CRISIS ON THE ECONOMY AND WORKFORCE, (EMPLOYEES) WITH SPECIAL EMPHASIS ON THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA..... 288

Rijan Izairi, PhD

Rukije Ibraimi PhD

КУРТИМИ И ДИТЉВЕ ТЉ ЈАВЉС
ЗНАЧЕЊЕТО НА ДЕНОВИТЕ ВО НЕДЕЛАТА
THE MEANING OF THE DAYS OF THE WEEK 299

Samir Kurtishi

ФАКТОРЉТ Е ИКЈЕС СЉ ФУКИСЉ ПУЊЉТОРЕ ДНЕ
ПАСОЈАТ ҚЉ И СЈЕЛ АЈО НЉ ЗHVILLIMIN Е ЕКОНОМИСЉ
СЉ РЕПУБЛИКЉС СЉ МАQEDONISЉ СЉ VERIUT
ФАКТОРИТЕ НА ИЗБЕГНУВАЊЕ НА РАБОТНАТА СИЛА И ПОСЛЕДИЦИТЕ ШТО ГИ ДОНЕСУВА ВО РАЗВОЈОТ НА ЕКОНОМИЈАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
THE FACTORS OF LABOR FORCE FLIGHT AND THE CONSEQUENCES IT BRINGS TO THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONI..... 309

Sevdail Demiri, PhD

KONGRESI I MANASTIRIT (1908) DHE KONGRESI I DREJTSHKRIMIT (1972), НЉ ФОКУСИ НА СHTYPIT SHQIPTAR ТЉ МАQEDONISЉ (1945-1990)
БИТОЛСКИОТ КОНГРЕС (1908) И КОНГРЕС НА ПРАВОПИСОТ (1972), ВО ФОКУСОТ НА АЛБАЊСКИОТ ПЕЧАТ ВО МАКЕДОНИЈА (1945-1990)
THE CONGRESS OF MANASTIR (1908) AND THE SPELLING CONGRESS (1972), IN THE FOCUS OF THE ALBANIAN PRESS IN MACEDONIA (1945-1990) 323

Skender Asani, PhD

ЇЉСHTЈА SHQIPTARE НЉ ВИТЕТ Е ПАРА ТЉ МВРЕТЉРИСЉ SKS (1919-1921)
АЛБАЊСКОТО ПРАШАЊЕ ВО ПРВИТЕ ГОДИНИ НА КРАЛСТВОТО СХС (1919-1921)
THE ALBANIAN ISSUE IN THE FIRST YEARS OF THE KINGDOM OF SCS (1919-1921) 333

Shpendim Maksuti, PhD

**AKTET E GJKATËS KUSHTETUESE, ME VËSHTRIM TË VEÇANTË TË
PROCEDURAVE PËR MBROJTJEN E TË DREJTAVE TË NJERIUT (ASPEKTI
JURIDIK FORMAL) NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT
AKTITE NA USTAVNIOT СУД, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ПОСТАПКАТА ЗА
ЗАШТИТА НА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА И СЛОБОДИ (ФОРМАЛНО-
ПРАВНИОТ АСПЕКТ) НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
THE ACTS OF THE CONSTITUTIONAL COURT, WITH SPECIAL REFERENCE TO
THE PROCEDURE FOR THE PROTECION OF HUMAN RIGHTS AND
FREEDOMS (THE FORMAL LEGAL ASPECT) IN THE REPUBLIC OF NORTH
MACEDONIA..... 353**

Tringa Dreshaj, MA

Genc Pilingjurka, MBA

**MIGRIMI DHE “BAIN DRAIN” NË KOSOVË
МИГРАЦИЈА И „BAIN DRAIN” ВО КОСОВО
MIGRATION AND BRAIN DRAIN IN KOSOVO 370**

Valentina Pajaziti, PhD

**PARIMI ESTETIK I VESHJEVE TE MËSIMDHËNËSIT
ЕСТЕТСКИОТ ПРИНЦИП НА ОБЛЕКАТА НА НАСТАВНИЦИТЕ
THE AESTHETIC PRINCIPLE OF THE TEACHER’S CLOTHING 387**

Xhabir Emini, MA

**RRJETET SHOQËRORE NË SHTETE TË MËDHA (SHBA, KINË, RUSI) A E
FORCOJNË GLOBALIZIMIN APO ANTI-GLOBALIZIMIN
ДАЛИ СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ ВО ГОЛЕМИТЕ ДРЖАВИ (САД, КИНА,
РУСИЈА) ЈА ЗАЈАКНУВААТ ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ИЛИ
АНТИГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА
DO SOCIAL NETWORKS IN LARGE COUNTRIES (USA, CHINA, RUSSIA)
STRENGTHEN GLOBALIZATION OR ANTI-GLOBALIZATION..... 401**

Zejneditje Ademi, PhD

Rukije Ibraimi, PhD

Mireme Rushiti, PhD

**KARAKTERISTIKAT DEMOGRAFIKE TË POPULLSISË SË RAJONIT TË
POLLOGUT DHE NDIKIMI I TYRE NË TURIZMIN RURAL
ДЕМОГРАФСКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСЕЛЕНИЕТО НА
ПОЛОШКИОТ РЕГИОН И НИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ВО РУРАЛНИОТ
ТУРИЗАМ
DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF THE POPULATION OF POLOG
REGION AND THEIR IMPACT ON RURAL TOURISM 411**

